

РЕПУБЛИЧКО ТАКМИЧЕЊЕ ИЗ ОСНОВА ЕКОНОМИЈЕ – БЕЧЕЈ, МАРТ 2016.

Питања саставио: доцент др Ђорђе Митровић, Универзитет у Београду, Економски факултет

Питања – 1 поен**1. Макроекономија, између осталог, проучава**

- а. појединачне економске категорије (вредност робе, тржишна цена, понуда и тражња робе...).
- б.** зашто се поједине националне заједнице успешно развијају, док друге стагнирају.
- в. законитости у пословању предузећа као робног произвођача.
- г. развој производних снага који се одвијао у прошлости у појединим конкретним земљама.

2. Према степену подмиривања, људске потребе се могу поделити на

- а.** минималне, просечне и луксузне;
- б. личне и заједничке;
- в. биолошке и културно-историјске;
- г. апстрактне и конкретне.

3. Економија треба да анализира следећа три проблема: 1. шта производити, 2. како треба да се користе економски извори приликом производње и 3. за кога треба производити. Овакав став заступан је од представника

- а. школе рационалних очекивања;
- б. нове кејнзијанске школе;
- в. радикалне политичке економије;
- г.** велике неокласичне синтезе.

4. Захтев да се оствари одређени доходак уз што мање улагање фактора производње одражава принцип

- а. продуктивности;
- б. економичности;
- в.** рентабилности;
- г. интензивности.

5. Која од наведених функција представља производну функцију?

- а.** Обим производње = f (рад, капитал, земља)
- б. Број радника = f (капитал, земља)
- в. Број радника = f (обим производње)
- г. Ниједан од понуђених одговора није тачан.

Напомена: Признаје се као тачан одговор и ако је кандидат обележио одговор под г.

6. Вредносна структура друштвеног бруто производа одређује максималну

ПОНУДУ
ТРАЖЊУ за СРЕДСТВИМА ЗА ПОТРОШЊУ
СРЕДСТВИМА ЗА ПРОИЗВОДЊУ
(заокружити тачан одговор) (заокружити тачан одговор)

7. Према теорији радне вредности стални (фиксни) капитал обухвата

- а. средства за рад, предмете рада и радну снагу;
- б. радну снагу;
- в. средства за рад и предмете рада;
- г. предмете рада и радну снагу;
- д.** средства за рад.

8. Предузетничка добит је доходак

- а. зајмодавца;
- б. власника земље;
- в.** зајмопримца;
- г. закупца земље.

9. Банка надокнађује чисте трошкове новчаног промета из

- а. укупног вишка вредности који је створила у платном промету;
- б. пасивне камате;
- в.** банкарске марже;
- г. профита банке.

10. Производњу апсолутног вишка вредности је могуће остварити

- а. скраћењем дужине радног дана;
- б. повећањем продуктивности рада у оним гранама које производе средства за производњу;
- в. повећањем продуктивности рада у оним гранама које производе средства за потрошњу радника;
- г.** запошљавањем додатног броја радника.

11. Национални доходак представља

- а. друштвени бруто производ умањен за новостворену вредност;
- б. друштвени бруто производ умањен за износ вредности предмета рада;
- в.** новчани израз новостворене вредности произведене у једној држави за временски период од једне године;
- г. укупно произведену количину материјалних добара у једној земљи током једне године.

12. Мерило цене представља

- а. једну од функција новца;
- б.** техничку меру којом се изражава количина новчаног материјала у једној новчаној јединици;
- в. основу за одређивање паритета новца;
- г. робу која је преузела функцију општег еквивалента.

13. Промене у структури привреде до којих доводи нова подела рада (подела рада у савременим условима) су:

- 1) смањује се удео и примарног и секундарног сектора
 - 2) повећава се удео терцијарног сектора
-

14. Основни облици монополских удружења између грана су

- 1) комбинат
- 2) концерн
- 3) конгломерат

15. Под обртом капитала се подразумева

- а. повраћај капитала;
- б.** један исечак из кружног кретања капитала;
- в. непрекидно кружење капитала у токовима репродукције;
- г. репродуковање капитала.

16. Образац за израчунавање дивидендне стопе гласи

- а. $(\text{номинална вредност капитала} / \text{дивиденда}) \times 100$
- б. $(\text{номинална вредност капитала} / \text{камата}) \times 100$
- в.** $(\text{дивиденда} / \text{номинална вредност капитала}) \times 100$
- г. $\text{каматна стопа} / (\text{номинална вредност акције} \times \text{дивиденда}) \times 100$.

17. Висина најамнине као цена радне снаге зависи од:

- 1) вредности радне снаге робе
 - 2) кретање понуде и тражње за радном снагом као робом
 - 3) држава и синдикат
 - 4) монетарне промене
-

Питања – 2 поена

1. Прелазни (транзициони) период представља

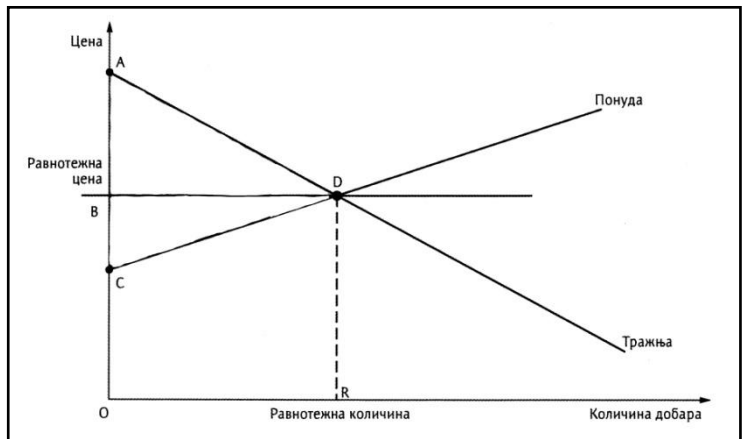
временско раздобље између двеју граничних етапа друштвено-економског развоја, односно између граничних друштвених епоха, друштвено-економских формација и начина производње

2. У случају када у процесу производње одређено повећање утршка једног фактора производње захтева исто толико повећање утршка и другог фактора производње знамо да су дати фактори производње

- а. супститутивни.
- б. фиксни (стални).
- в. константни (постојани).
- г.** комплементарни.
- д. варијабилни (променљиви).

3. На графикону је представљено тржиште чоколаде. Према савременој економској науци потрошачев вишак је представљен површином означеном словима

- а. ACD.
- б.** ABD.
- в. BCD.
- г. AORD.
- д. BORD.

4. Уложени банкарски капитал износи 60.000€. Укупан износ депозита које становништво држи у банци износи 2.200.000€. На ове депозите банка плаћа каматну стопу од 2%. Банка је дала позајмице предузећима у износу од 1.000.000€ по каматној стопи од 5%. Уколико чисти трошкови новчаног промета износе 3.000, колико износи профитна стопа коју ће ова банка остварити?

Профитна стопа износи 5%

5. Новостворена вредност у једној грани производње износи 14.000. Стопа вишка вредности је 75%. Уколико се радни дан продужи са 7 на 8 часова израчунати колико износи стопа вишка вредности.

Стопа вишка вредности износи 100%

6. Ако се у Србији, у случају фиксног девизног курса, цена евра променила са 1€=123 динара на 1€=130 динара, то значи да су монетарне власти спровеле

- а. дефлацију;
- б. ревалвацију;
- в. инфлацију;
- г.** девалвацију;
- д. инфлацију.

7. Критеријум за утврђивање екстрапрофита у пољопривреди су

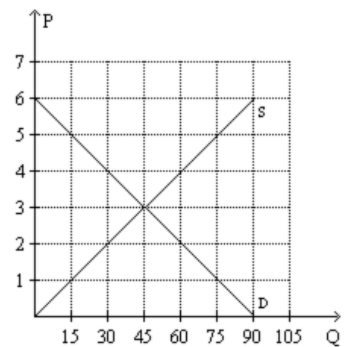
- а.** најлошији услови производње и највећи трошкови производње по јединици производа;
- б. најбољи услови производње и најмањи трошкови производње по јединици производа;
- в. просечни услови производње и просечна гранска цена коштања;
- г. најлошији услови производње и најмањи трошкови производње по јединици производа.

8. Слободна конкуренција је тржишно стање у којем

- 1) постоји велики број продаваца и велики број купаца
- 2) постоји потпуна слободна покретљивост фактора производње
- 3) не постоје психолошке предрасуде у избору тржишног партнера

9. На слици је представљен графикон понуде и тражње робе (P – тржишна цена, Q – количина хлеба). Уколико тржишна цена износи 4 динара на овом тржишту ће доћи до појаве

- а. вишка понуде робе, при чему понуда робе износи 30.
- б. вишка понуде робе, при чему тражња робе износи 60.
- в.** вишка понуде робе, при чему понуда робе износи 60.
- г. мањка понуде робе, при чему тражња робе износи 30.
- г. Ниједан од понуђених одговора није тачан.

10. Уз помоћ следећих информација датих у табели израчунати просечне укупне трошкове и граничне трошкове.

Количина производа	0	1	2	3	4	5	6	7
Укупни трошкови	50	54	60	69	84	100	120	147
Просечни укупни трошкови	-	54	30	23	21	20	20	21
Гранични трошкови	-	4	6	9	15	16	20	27

11. У дато акционарско друштво уложен је капитал по номиналној вредности од 3.000.000€. Емитовано је 20.000 акција. Профит који је остварило ово акционарско друштво износи 400.000€, а за акумулацију је на крају године издвојено 160.000€. Колико износи цена акције ако је тржишна каматна стопа 6%?

Цена акције износи 200

12. Уколико се на тржишту 1 метар свиле може разменити за 5 килограма чаја, на основу карактеристика прометне вредности можемо закључити да

	ЧАЈА		ВРЕДНОСТ СВИЛЕ
Конкретан рад утрошен у производњу	СВИЛЕ	изражава	АПСТРАКТАН РАД који ствара вредност свиле
	ОБА ПРОИЗВОДА		ДРУШТВЕНИ РАД произвођача свиле
	(заокружити тачан одговор)		(заокружити тачан одговор)

Питања – 3 поена

1. Утрошени стални капитал износи 95.000 динара, стопа амортизације 20%, док ангажовани оптицајни капитал износи 75.000. Количина произведене робе у једном обрту износи 200 јединица, а произвођач је остварио 5 обрта. Колико би требало да износи тржишна цена да би ово предузеће остварило профитну стопу од 8%?

Тржишна цена би требало да износи 514

2. У једном обрту трговац прода 100 комада робе (број обрта је 4). Укупни чисти трошкови промета износе 4.400 динара. Колико износи ангажовани трговачки капитал ако овај трговац при маржи од 20 динара по јединици производа остварује профитну стопу од 6%?

Ангажовани трговачки капитал износи 60.000

3. На једном имању постоје две земљишне парцеле на којима се узгајају малине и које се међусобно разликују по степену плодности. У табели су дати уложени капитали на овим парцелама и остварени приноси. Стопа вишка вредности износи $m' = 100\%$, а просечна профитна стопа $ppf' = 10\%$. Попунити табелу (AR – апсолутна рента, DR – диференцијална рента).

Парцела	Капитал	Принос у тонама	Цена коштања	Тржишна цена	Приход	Расподела			
						K	ppf	AR	DR
1)	1.000с+500v	100	15	20	2.000	1.500	150	350	-
2)	1.000с+500v	110	13,6	20	2.200	1.500	150	350	200